

КОМЕНТАРІ

**Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
31377 «Міжнародні економічні відносини (з обов'язковим вивченням двох іноземних мов)»
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» за першим рівнем вищої освіти**

Звіт ЕГ	Коментарі КНУТШ
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>1. Здобувачі освіти та зовнішні стейкхолдери беруть участь у обговоренні змісту ОП опосередковано, що зменшує їх вплив на підвищення якості ОП (не включені до офіційних або громадських структур забезпечення якості ОП). Рекомендується розглянути можливості НН ІМВ щодо залучення здобувачів освіти та зовнішніх стейкхолдерів до удосконалення ОП (до прикладу у складі робочих груп).</p> <p>2. Присутні неточності при врахуванні змісту дисциплін при розподілі ПРН між ними. Рекомендується переглянути матриці відповідності ПРН ОП освітнім компонентам на 2023 рік.</p> <p>3. За вказаними авторами ВСО покликаннями немає відповідних освітніх програм підготовки фахівців, з якими можна порівняти ОП МЕВ. Рекомендується покращити та структурувати роботу із вивчення міжнародного досвіду підготовки фахівців за спорідненою спеціальністю.</p>	<p>1. Здобувачі освіти беруть участь в удосконаленні ОП шляхом: залучення до щосеместрового опитування студентів; організації неформального спілкування; на засідання випускової кафедри та представництва студентського самоврядування в складі Вченої ради Інституту; як члени Студентської Ліги України (є відповідна надана Експертам рецензія на ОП, що містить ряд рекомендацій, які було враховано в ОП 2022 року). Стейкхолдери беруть участь в удосконаленні ОП, що підтверджено відповідними рецензіями та зверненнями на ім'я Гаранта ОП, шляхом: участі стейкхолдера д.е.н.. В. Панченка як представника Федерації роботодавців України (що була залучена до розробки Стандарту) на етапі формування ОП (що підтверджується відповідною рецензією); опитування стейкхолдерів, що представляють різні гілки влади (законодавчої, виконавчої), бізнес-спільноту (міжнародні компанії, національні експортоорієнтовані компанії та ін.) та надання відповідних рекомендацій (що були завантажені в кабінет Гаранта). Порівняння ОП в редакції 2018, 2020, 2021, 2022 років із текстом відповідних звернень/рецензій, що були завантажені в кабінет Гаранта, доводять активну участь стейкхолдерів в удосконаленні ОП, що також було підтверджено в ході організованої з ними зустрічі (відео-запис має містити відповідні докази). Пропозиція: переглянути категоричність даного твердження і зняти зауваження.</p> <p>2. На розподіл ПРН між ОК впливає: предметне поле окремих навчальних дисциплін; міждисциплінарність навчальних дисциплін; обсяг кредитів і терміни викладання (від одного до двох семестрів). Перегляд матриці відповідності ПРН відбувається в разі внесення змін до змісту навчальних програм (які впливають на очікувані ПРН, ФК і ЗК) або перегляд ОК.</p> <p>3. Експертам було надано згруповані у відповідному документі-презентації посилання на освітні програми підготовки фахівців, які є у відкритому доступі, і з якими було порівняно ОП МЕВ. Пропозиція: переглянути категоричність даного твердження і зняти зауваження.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>1. Присвоєння професійних кваліфікацій за ОП не відповідає діючим нормативним документам. Рекомендується присвести ці процедури у ЗВО до діючого законодавства.</p> <p>2. Кваліфікаційні іспити на ОП не віднесені до освітніх компонентів, не мають навантаження у навчальному плані. Рекомендується переглянути позакредитний статус кваліфікаційних іспитів у ОП та навчальному плані.</p> <p>3. Формування частини індивідуальної освітньої траєкторії звужує права на вільний вибір ОК здобувачами освіти. Рекомендується сформулювати</p>	<p>1. Порядок присвоєння професійної кваліфікації в КНУТШ повністю відповідає вимогам чинного законодавства, він регулюється п.8.3 Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ, розробленого відповідно до Закону України "Про вищу освіту", з урахуванням вимог Законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Про позашкільну освіту", "Про професійно-технічну освіту", "Про професійний розвиток працівників" та інших законів України, Указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Статуту Університету, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, а також рекомендацій і стандартів, визначених документами Болонського й Копенгагенського процесів, що визнані Україною. За чинним законодавством України професійні кваліфікації можуть присвоюватися закладами освіти за результатами</p>

Звіт ЕГ	Коментарі КНУТШ
<p>розширений пул із 20 вибіркових дисциплін, не обмежуючи вибір у 10 пулах по 2 ОК у кожному.</p>	<p>опанування освітніх програм якщо це передбачено такими програмами (згідно абзацу другого частини 9 статті 34 закону України Про освіту «Професійні та часткові професійні кваліфікації присвоюються/підтверджуються і визнаються суб'єктами, уповноваженими на це законодавством, зокрема суб'єктами освітньої діяльності»). Згадувана постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 956 регулює присвоєння професійних кваліфікацій виключно кваліфікаційними центрами і не стосується закладів освіти. При присвоєнні кваліфікацій за відсутності професійних стандартів укладачі програм керуються затвердженими кваліфікаційними характеристиками, визначаючи необхідні знання, вміння і практичний досвід – що повністю відповідає базовим принципам закладеним в ISCO-08. Закон про вищу освіту жодним чином не перешкоджає ЗВО формувати освітні програми які передбачають можливість присвоєння професійної кваліфікації</p> <p>Додатково щодо відмінностей вимог щодо успішного опанування програми і професійної кваліфікації: вимоги до рівня опанування необхідних результатів навчання при присвоєнні професійних кваліфікацій завжди більш жорсткі ніж для визнання успішного опанування дисципліни /програми – зазвичай (крім тих випадків коли встановлюються особливо жорсткі вимоги) мінімально необхідний рівень опанування РН який має продемонструвати претендент складає від 67% до 75%. В описі ОПІ чітко визначені умови присвоєння професійної кваліфікації.</p> <p>2. Кваліфікаційні іспити не є освітніми компонентами і тому не можуть бути представлені у розділі 2 Перелік освітніх компонент. Кваліфікаційні іспити не є компонентами програми які сприяють здобуттю результатів навчання, а тому за визначенням не можуть мати кредитного виміру. Звертаємо увагу членів ГЕР що жоден із запроваджених державою кваліфікаційних іспитів в будь-яких галузях не має кредитного виміру.</p> <p>Графік навчального процесу розроблено у відповідності до п.5.3.1 Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ: «Для проведення кожної форми підсумкової атестації (кваліфікаційний іспит, захист кваліфікаційної/дипломної роботи/проекту) здобувачів освіти у графіку навчального процесу виділяється 1 тиждень». Дана форма підсумкової атестації не є навчальними заняттями, тому й відображається в навчальному плані відповідно як «підсумкові атестація».</p> <p>3. Права на вільний вибір дисциплін в КНУТШ найширші із усіх ЗВО України – студент має право вибору з будь-якої освітньої програми того ж рівня, а за згодою декана/директора – з програми іншого рівня. Те що вказана в програмі і в начальному плані є ПРОПОЗИЦІЄЮ укладачів, з якою ніхто не заставляє здобувача погоджуватись. Враховуючи це КНУТШ вважає що формування формату пропозиції (блок, переліки, каталоги тощо) є правом гаранта програми який, як автор, краще за будь-кого іншого має розуміти яка побудова варіативної частини краще відповідає цілям програми. Жодного звуження прав здобувачів НЕМАЄ.</p> <p>Пропозиція: зняти всі ці зауваження.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>У ЗВО лише формується практика щодо визнання неформальної освіти. Рекомендується пришвидшити процес впровадження нормативного документу щодо правил та умов визнання результатів отриманих у</p>	<p>Наказ Міністерства освіти і науки України за №130 від 16 березня 2022 року «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», який відкриває для університетів можливість перезарахування результатів навчання здобутих у неформальній освіті (до цього часу будь-які дії з такого перезарахування були незаконними) набрав чинності тільки 23 вересня 2023 року. Університет сформував робочу групу для розробки свого документу з цього питання</p>

Звіт ЕГ	Коментарі КНУТШ
інформальній та неформальній освіті	<p>(розпорядження ректора «74 від 14.09.2022 року). Розроблений робочою групою проект Положення «Про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (в Університеті є 2 коледжі) проходить етап обговорення і буде поданий на затвердження Вченою Радою до завершення 1-го семестру 2022/2023 навчального року.</p> <p>Принагідно зазначимо, що оскільки до цього часу перезарахування результатів здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти як цілісних компонент програми в Університеті не здійснювалось, то загроз втрати якості освіти за програмою не виникало. Інформація щодо можливостей врахування досягнень, отриманих у неформальній освіті через зарахування певної кількості балів на певній ОК, порядок та особливості такого перезарахування включається до робочої програми дисципліни, студенти ознайомлюються з цією інформацією на початку викладання дисципліни»</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>1. На ОП є певна практика залучення фахівців галузі до реалізації освітнього процесу, проте роботодавці висловлювали думки щодо залучення більшої кількості практиків у МЕВ та необхідності активізації використання практичних прикладів під час викладання. Рекомендується врахувати побажань роботодавців під час оновлення змісту та реалізації ОК.</p> <p>2. До опитувань залучена обмежена кількість респондентів, тому ЕГ рекомендує популяризувати такі опитування серед студентів, наприклад, за допомогою роз'яснювальних робіт.</p>	<p>1. Роботодавці активно залучаються до проведення майстер-класів, відкритих лекцій, практичних case-study, що було підтверджено роботодавцями під час зустрічі з Експертами (відео-запис зустрічі з Експертами має зафіксувати такі твердження), а також відповідними посиланнями на такі події (за останні 5 років). Зокрема, з 17 листопада 12 грудня відбуватиметься онлайн-курс лекцій від «Делойт» - «Бізнес очима власника: від стартапу до IPO», що відповідає онлайн формату навчання, в рамках курсу студенти отримають унікальні та практичні знання щодо різних сфер прояву МЕВ (що також відображено у відео-звіті із стейкхолдерами директором Делойт О. Ямпольським). Крім того, на зустріч Експертів із стейкхолдерами було запрошено тих із них, хто був випускниками ОП МЕВ (з 2012 по 2020 роки), що дозволило продемонструвати зміни в підходах до навчання в динаміці. Надані Експертам рекомендації від стейкхолдерів, які було враховано в ОП 2022 року, а також Листи про намір співпраці, підтверджують їхню участь в оновленні ОП.</p> <p>Пропозиція: переглянути категоричність даного твердження і зняти зауваження.</p> <p>2. Опитування є доступними для всіх здобувачів освіти, адже відбувається на трьох рівнях:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на рівні Університету, що формує лабораторія освітніх та соціологічних досліджень (і тут дійсно формується, за всіма вимогами до соціологічних опитувань, представницька вибірка яка дозволяє з мінімальним похибками оцінити точку зору студентства); - на рівні Інституту – в рамках опитування за конкретними освітніми програмами запрошується до участі весь контингент випускного курсу); - на рівні ОК – викладачами, що дозволяє система Moodle, на якій працюють викладачі в режимі онлайн освіти. Результати опитувань обговорюються на кафедрі, що впливає на зміст ОК та в окремих випадках призводить до ротації викладачів Роз'яснювальні роботи щодо популяризації опитування проводяться, втім на кількість респондентів Гарант і викладачі, які проводять опитування в системі Moodle, не можуть впливати. Подана Експертам інформація про результати опитування свідчить про її прозорість.
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>1. Перевірка курсових робіт не проходить процедуру на текстові збіги через програму «Unichesk», а здійснюється через безкоштовні онлайн-сервіси,</p>	<p>Курсові роботи не є кваліфікаційними, для їх перевірки (як і для перевірки рефератів, есе тощо) викладачі мають право застосовувати всі необхідні на їх думку засоби. При цьому оскільки перевірка курсових робіт на текстові запозичення не передбачена чинним законодавством, додаткових витрат ЗВО під такі види діяльності за кошти державного замовника запланувати не</p>

Звіт ЕГ	Коментарі КНУТШ
<p>проте через недоброякісну перевірку, можливі порушення академічної доброчесності. Рекомендовано з метою запобігання та протидії проявам академічної недоброчесності та підвищення якості таких робіт розглянути технологічну можливість ЗВО щодо перевірки на текстові збіги всіх письмових робіт здобувачів, у т.ч. курсових робіт програмою «Unichesk» (за внутрішніми базами даних робіт, репозитарієм) або за допомогою іншого програмного забезпечення ЗВО.</p>	<p>можна..</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6 відсутні</p>	<p>Прохання в тексті Звіту (стор.17) внести зміни: замість «Жукова О. (випускниця)» внести «Зикова О. (заступник Міністра фінансів України, випускниця)».</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.</p> <p>1. Гуртожиток має обмежену кількість місць і не може задовольнити всіх, хто має потребу. Можна рекомендувати удосконалити процес поселення здобувачів у гуртожиток НН ІМВ, шляхом перерозподілу місць в інших гуртожитках ЗВО.</p> <p>2. Індивідуальні плани здобувачів складаються не на навчальний рік, а на весь термін навчання та не мають поділення на семестри, що погіршує інформативність індивідуального навчального плану і не відповідає вимогам Закону України Про вищу освіту. Не виконуються умови затвердження індивідуального навчального плану здобувача на кожний навчальний рік. Можна рекомендувати запровадити форму індивідуального плану здобувача на навчальний рік з визначенням розподілу дисциплін по семестрах і щорічним визначенням обраних вибіркового дисциплін. Такий ІНП здобувача на навчальний рік має затверджуватися.</p> <p>3. Навчально-методичне забезпечення, а саме: робочі програми навчальних дисциплін, мають розбіжність у ПРН в програмах дисциплін і ПРН в таблиці 5 ОП. Програми окремих ОК містять розбіжності за кількістю кредитів у ОП. Доопрацювати робочі програми навчальних дисциплін і привести їх у відповідність з ОП.</p>	<p>1. Зауваження незрозуміле – всі гуртожитки університету використовуються з максимальною ефективною. Можливості задоволення потреб здобувачів у поселенні були суттєво погіршені під час воєнного стану: ми не маємо права поселити в гуртожиток більше осіб ніж може вмістити сховище. Плани будівництва нового гуртожитку (вже розроблялася проектна документація) були також перекреслені агресією росії.</p> <p>2. Відповідно до 5.4. Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ «Індивідуальний навчальний план – це документ здобувача освіти, за яким здійснюється його навчання і який містить інформацію про перелік обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів, послідовність вивчення навчальних дисциплін і проходження практик, обсяг навчального навантаження (усі види навчальної діяльності), типи індивідуальних завдань (курсів та кваліфікаційні роботи/проекти), результати оцінювання (поточний і семестровий контроль знань, атестацію здобувача освіти)». Форма індивідуального плану затвердження ВР ННІМВ, підписується директором інституту, завідувачем випускової кафедри та гарантом ОП, заповнюється методистом відповідного відділення щосеместрово шляхом перенесення даних з робочих планів та відомостей успішності. Таким чином містить максимально точну інформацію про ОК, їх обсяги та результати засвоєння кожним здобувачем освіти відповідно. Навчально-методичне забезпечення по ОК, природно, не може міститись в індивідуальних планах. Воно оприлюднене на сайті Інституту в електронному вигляді, а також продубльоване в паперовому вигляді в бібліотеці Інституту та на випусковій кафедрі. Таким чином забезпечено вільний доступ до даних матеріалів всіх учасників освітнього процесу та інших зацікавлених осіб. Пропозиція: зняти дане зауваження.</p> <p>3. ПРН в робочих програмах навчальних дисциплін при формуванні таблиці 5 ОП ретельно перевірялись, а тому розбіжності у ПРН в програмах дисциплін і ПРН в таблиці 5 ОП можуть бути поодинокими (інформація про такі розбіжності не надається) і не є системними, що може свідчити про механічний характер помилок. Пропозиція: зняти дане зауваження.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>1. Не зважаючи на чітко прописану систему забезпечення якості освіти в ОП є невідповідності ПРН, що заявлені в ОП (матриця 5) і ПРН, що визначені в</p>	<p>1. Повторна перевірка навчальної програми ОК 9 засвідчила відповідність ПРН, ЗК і ФК, зазначених в матриці в Таблиці 5. В навчальній програмі ОК 18 зазначено ЗК і ФК по ОП 2020 року (де ФК 35 із врахуванням спеціалізованих блоків дисциплін), а в матриці Таблиці 5 ОП 2022 зазначено 17 ФК (без врахування спеціалізованих блоків дисциплін). Викладач вже внесла</p>

Звіт ЕГ	Коментарі КНУТШ
<p>робочих програмах навчальних дисциплін та невідповідності обсягу ОК9 та ОК18, що заявлено в ОП і в робочій програмі навчальної дисципліни. ЕГ рекомендує привести у відповідність з ОП робочі програми навчальних дисциплін.</p> <p>2. Запроваджена система формування індивідуальних планів студентів на весь термін навчання не дозволяє щорічне затвердження індивідуальних навчальних планів відповідно до Закону України "Про вищу освіту" та не визначає розподіл дисциплін по семестрах. ЕГ рекомендує запровадити форму індивідуального навчального плану на рік за аналогією робочих навчальних планів, що використовуються в ЗВО.</p>	<p>зміни в навчальну програму, яка вже завантажена на сайті за посиланням https://cutt.ly/nMtqkiA Пропозиція: зняти дане зауваження.</p> <p>2. Зауваження незрозуміле. Крім тих дисципліни які здобувач обирає у складі блоку (вони обираються зазвичай на 2 роки, свсі інші дисципліни обираються на наступний навчальний рік. Щосеместровий вибір не дає можливості планувати роботу викладачів (у тому числі залучення представників ринку праці).</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p> <p>У ЗВО інформація, щодо освітньої програми оприлюднена у "хмаровому" сховищі, а не у відкритому доступі, що обмежує доступ для незареєстрованих користувачів. Рекомендація: надавати усю інформацію у відкритому доступі публікуючи безпосередньо на сайт Інституту міжнародних відносин.</p>	<p>Зауваження необґрунтоване. Вся інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті ННІМВ за посиланням http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/</p> <p>Пропозиція: зняти дане зауваження.</p>